

Lájkem

k porozumění

MET24

Pro třídu, která učí

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí

O ČEM METODA JE

Metodika doporučuje vyučujícím, jak dobře vybavit třídu vizuálními prvky pro výuku. Dává podněty pro možnosti vizualizace různého typu učiva, které podpoří děti se sluchovým postižením při nevědomém učení. Metodika poskytuje návody a inspiraci do výuky, včetně toho, kam vhodné materiály umístit a jak je vyrobit.

Dítě se sluchovým postižením přijímá velké množství informací vizuálně. To, co jiné dítě odposlechne při rozhovoru rodičů nebo spolužáků, dítěti se sluchovým postižením uniká. O to více se spoléhá na svůj zrak. Pokud přijde neslyšící do prostředí vyzdobeného smísenými vzory a výrazných barev, může po chvíli pocítit únavu či bolest hlavy. Stejně jako slyšící, když přijdou na příliš hlučné místo, kde se mísí různé zvuky a melodie. Zamyslete se proto nad vyzdobou vaší třídy. Měla by být vyzdobena střízlivě a přitom přinášet dětem poučení.

PŘÍLOHY

[MET24_PH_01_Stěhovaví ptáci](#)

[MET24_PH_01_PL_01_Ptačí siluety](#)

[MET24_PH_02_Matematická túra \(celoroční plán\)](#)

[MET24_PH_02_PL_01_Matematická túra \(náskres\)](#)

[MET24_PH_02_PL_02_Matematická túra \(mapa učebního pokroku\)](#)

[MET24_PL_01_Strom a jeho přátelé \(mapa učebního pokroku\)](#)

[MET24_PL_02_Naše sovy](#)

[MET24_PL_03_Fáze měsíce](#)

K této metodice vznikla i animace, která vám pomůže se nad prostředím vaší třídy zamyslet a vytvořit z něj podnětné prostředí.

1url.cz/pzgAp

Animace 9 Pro třídu, která učí

JAK NATO?

TVORBA VLASTNÍCH MATERIÁLŮ

V mnoha třídách se setkáváme s plakáty a tabulkami, které krásným písmem a jistě s láskou vytvořili učitelé pro děti. Můžeme vidět také propracované a názorné mapy, ať už geografické, nebo zobrazující rozdělení živočišné či rostlinné říše, které škola nakoupila od různých firem. Všechny tyto materiály jsou krásné a jistě plní svůj účel. Přesto nezapomínejme na vlastní práci dětí.

Jak na tvorbu vlastních materiálů

Rozdělte děti do skupin a rozdejte jim zadání a velké flipchartové papíry. Děti se mnohé naučí už během práce na plakátu, svůj výtvar

Jako každý učitel se snažím předat žákům učivo názorně. Zastávám názor: Škoda volné plochy, která by se k tomu dala využít. Velice mě zaujaly siluety stěhovavých ptáků, určitě je použijeme. Také pracovní list Fáze měsíce je dobrým nápadem. Děkuje.

Martina Klimešová, ZŠ Zliv

pak mohou prezentovat ostatním. Při této práci se učí dalším dovednostem, které se jim budou v životě hodit, jako je spolupráce, umění prezentace, rozvíjení slovní zásoby atd. Děti se poté budou k těmto materiálům rády vracet, až je ve třídě vystavíte.

Potřebujete inspiraci? Společně můžete v rámci velkého projektu vyrobit například nástěnku (i magnetickou) s anglickými slovíčky, stopy zvířat nebo násobilku na podlahu či rozebíratelný model lidského těla ve 3D, který si umístíte do třídy. Na dveře do třídy si třeba připevníte namalovaný strom a umístíte do něj obrázky s jeho obyvateli. Děti mohou pracovat individuálně, ve dvojicích nebo v menších skupinách. **Dbejte však na to, aby ve skupině byly všechny děti zapojeny a dodržovaly komunikační pravidla.** Kreslete, malujte, leptě a skládejte z nejrůznějších materiálů. Pomůcky, které vyrobíte nebo připravíte, mohou být i pohyblivé tak, aby si s nimi mohly děti samy zábavně hrát – například hýbací ručičky velkého ciferníku (s ročními obdobími, měsíci v roce, písmenky, číslicemi, planetami apod.). Výběr materiálů, které použijete na výrobu pomůcek, může zlepšit i akustické podmínky ve třídě. Například pokud použijete molitan či polystyrén jako podklad pro vámi vytvořenou nástěnku.

Důležité!

Nezapomínejte na to, že méně vždy znamená více. Třída by neměla být materiály předimenzovaná, zároveň by neměla být až přespříliš barevná a překombinovaná. To vše by na žáka se sluchovým postižením působilo rušivě a současně by mnoho materiálů zaniklo.

Materiály obměňujte v závislosti na tématech, která momentálně probíráte.

Využít můžete i několik připravených pracovních listů, které najdete v příloze k této metodice. Například pro procvičování psaní i/y – [MET24_PL_02_Naše sovy](#) nebo pracovní list k vizualizaci jednotlivých měsíčních fází – [MET24_PL_03_Fáze měsíce](#). Použít můžete také jeden plán hodiny a pracovní list pro vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, díky kterému se děti dozvědí více o stěhovavých druzích ptáků – [MET24_PH_01_Stěhovaví ptáci](#), [MET24_PH_01_PL_01_Ptačí siluety](#).

Co se týče úkolu „Fáze měsíce“, ten nás všechny pobavil nejvíc. Ano, v tuto dobu úsměv a nadšení od dětí, to bylo to nejlepší, co jsem po dlouhé době zaznamenala. Okamžitě „padaly“ otázky, jaké sušenky to mají být a jaké by byly nejvhodnější a jestli jednotlivé fáze mají opravdu krájet nebo jestli je mají vykousávat... Děti byly s prací a úkoly spokojené, všem se to líbilo a očekávají, že je zase s něčím hezkým překvapím. Velmi mě zaujaly vaše tipy na mapování učebního pokroku. Zatím jsme si mapovali pouze množství přečtených knih v soutěži o čtenáře roku.

Blanka Vanišová, ZŠ Trutnov

POMŮCKY DO HODINY

Všude, kde je to možné, používejte ve výuce co nejvíce názorných pomůcek. Ideálně takových, které si děti mohou pořádně prohlédnout a pokud možno i vzít do ruky a osahat. Například v hodinách spadajících do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přineste na ukázkou co nejvíce přírodnin a použijte co nejvíce obrazového materiálu (třeba plakáty se zvířaty, rostlinami, biotopy...). Z přírodnin si udělejte ve třídě výstavu. Žáci se tak mohou k probírané látce stále vracet a zkoumat ji během přestávky. Vytvořit si můžete i vlastní herbář, do kterého děti samy nasbírají rostliny - ty pak vylišované i s jejich názvy umístíte za sklo do formy obrázku a ozdobte jimi třídu nebo je zalaminujte.

Tip 1: Umístěte pro děti do třídy k výstavě přírodnin malé lupy, kterými si mohou materiál kdykoliv prohlédnout i detailně.

Tip 2: Na přestávku přichystejte pro děti možnosti, jak se zabavit a zároveň vzdělat. Na podlahu můžete namalovat čtvercovou síť (například barevnými lepicími páskami), která bude sloužit pro hry s lístečky, písmenky, číslicemi apod. Mezi vizuální prvky patří také vzdělávací hry s kartičkami, které budou ve třídě pro žáky o přestávce k dispozici (např. pexeso). Do třídy umístěte rovněž pro žáky zajímavé knížky a časopisy, které si mohou o přestávce prohlížet nebo v nich nacházet informace do výuky (například za domácí úkol). Současně však dbejte, aby obsahovaly co nejvíce obrázků, hmatových nebo mobilních prvků apod.

I PODLAHA MŮŽE UČIT

Na zem můžete namalovat (křídou, lepicí páskou) různé dráhy po kterých děti mohou chodit. Podporujete tím jejich hrubou motoriku a schopnost koncentrace. Dráhy lze kombinovat s dalšími pokyny, které na zem nakreslíte – například třikrát vyskoč apod.

Zdroj: Motricidad Gruesa (3). In Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/18155204735535264/>

Zábavná variace na skákacího panáka. Na zemi jsou (zalamované a dobře přilepené, křídou nakreslené) stopy, děti přeskakují na stopy tak, aby dodržovaly pravolevou orientaci. Hra je vhodná na podporu hrubé motoriky či podporu pravolevé orientace a koncentrace. Pokud máte stopy zalamované a přilepené, můžete jejich pořadí měnit.

Zdroj: Games. In Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/2885187251800001/>

Na zemi lze vizualizovat i zlomky. Ty se dobře vizualizují i pomocí lega. Děti mají instrukce na zemi stále na očích, když kolem nich chodí. Podporuje to jejich bezděčné učení.

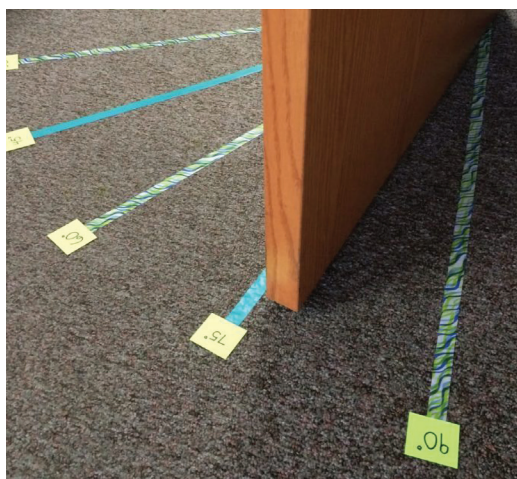
Zdroj: In Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/16255248645375520/>

CO VŠE LZE VIZUALIZOVAT A ČÍM VŠÍM VYZDOBIT TŘÍDU?

Vizualizovat lze cokoliv – pravidla ve třídě, slovní druhy, násobilku, mapu světa a kontinenty se zvířaty, geometrické tvary (mnoho geometrických tvarů se vyskytuje přímo ve třídě), slovíčka, slabiky, roční období, verše básničky, kterou děti mají za úkol se naučit...

KAM MŮŽETE MATERIÁLY UMÍSTIT?

Ve třídě existuje spousta vhodných míst, kam můžete vizuálně zpracované materiály umístit. Dbejte na to, aby nejaktuálnější materiály byly v dohledové vzdálenosti dítěte se sluchovým postižením. Využít ale můžete i další prvky ve třídě – například dveře (tudy žáci nejčastěji procházejí), okno, ostatní stěny, podlahu nebo lavici. Ideální je, pokud s materiály, které jste si připravili, aktivně pracujete a nejsou jen pasivně vyvěšené – například při aktivitě, kterou děti mohou provádět i samostatně o přestávce (třeba přiřazování formou obrázků na kolíčcích apod.).

Například dveře se dají využít k vizualizaci určování úhlů.

Zdroj: 20 FUN Classroom Angles Activities and Teaching Resources | Teach Starter. In Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/210754457553584602/>

Zdroj: Latitude and Longitude Wall Decals. In Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/1266706133910844/>

Dveře můžete využít i pro vizualizaci vertikální a horizontální roviny.

Zdroj: ZŠ Náměšť nad Oslavou

Schody mohou být výborným pomocníkem pro látku, kterou je potřeba si opakovat. Vizualizovat lze nepravidelná slovesa z angličtiny, násobilku a číselné řady, vyjmenovaná slova a další.

MAPA UČEBNÍHO POKROKU

Skvělou motivací pro děti, kde mohou pozorovat a zaznamenat, co vše už se naučily a co je ještě čeká, je tzv. **mapa učebního pokroku**. Zahrnuje v sobě stránku hodnotící i rozvojovou. Pro děti se sluchovým postižením je tato pomůcka důležitá proto, že se lépe orientují v tom, co se ve třídě děje a na co se mají do budoucna připravit.

Využijte připravené mapy učebního pokroku nebo se jimi nechte inspirovat:

Pro první pololetí českého jazyka v 1. třídě, kde se děti učí psát a číst písmenka, využijte například mapu učebního pokroku **MET24_PL_01_Strom a jeho přátelé (mapa učebního pokroku)**. Děti vybarví jednotlivá písmenka, která se už naučily a současně se dozvědí něco zajímavého o stromu a jeho obyvatelích. Pracovat s touto mapou mohou děti buď jednotlivě, nebo můžete obrázek překreslit do většího formátu a s dětmi ho ve třídě vybarvit pro společný přehled. Případně můžete využít obojí.

Tip: Pro další třídy se dá využít mnoho dalších příkladů znázornění splněného učiva a úspěchů žáků. Společně si s dětmi namalujte na velký balicí papír třeba hrad s věžičkami, pokoje a sklepeními, kam vždy dopíšete probírané gramatické jevy, které vás čekají. Může to být ale i velký dům s místnostmi, most z kostek s pilíři a se sochami, věž, podzemí se zvířaty, včelí úl, mraveniště, části známého obrazu apod.

Druhá mapa učebního pokroku, kterou jsme pro vás připravili, je pro matematiku 2. třídy [MET24_PH_02_PL_01_Matematická túra \(náskres\)](#). Tato mapa učebního pokroku je průřezem všech matematických znalostí a postupů, které se žáci během roku naučí. Tuto mapu tedy společně sledujete celý rok a je vhodné jí na začátku školního roku umístit na společné místo ve třídě ve velkém formátu. Samozřejmě jí ale můžete použít i jako jednotlivý list individuálně pro každého žáka. Mapu můžete použít jako inspiraci a děti si mohou samy nakreslit cestu, kudy po matematických vrcholech půjdou. Co bude nejjednodušší a co asi nejtěžší?

Varianta 1: Pracovní list [MET24_PH_02_PL_02_Matematická túra \(mapa učebního pokroku\)](#) vypracovávají postupně. Jednotlivé kroky vždy použijte jako zpětnou vazbu k probrané látce.

Varianta 2: Na konci 2. třídy nechte děti postupně vypracovat celou Matematickou túru [MET24_PH_02_PL_02_Matematická túra \(mapa učebního pokroku\)](#) nebo ji rozdělte během roku do několika úseků. Tak se můžete spolu se všemi dětmi podívat, co všechno během druhé třídy zvládnou a že úspěšně došli do cíle.

Pro přípravu celoročního plánu můžete využít [MET28_PH_02_Matematická túra \(celoroční plán\)](#) a inspirovat se nákresem [MET24_PH_02_PL_01_Matematická túra \(náskres\)](#).

Ukázka těchto map učebního pokroku vás může inspirovat pro tvorbu vlastního materiálu pro další předměty.

TIPY NA DALŠÍ MAPY POKROKŮ

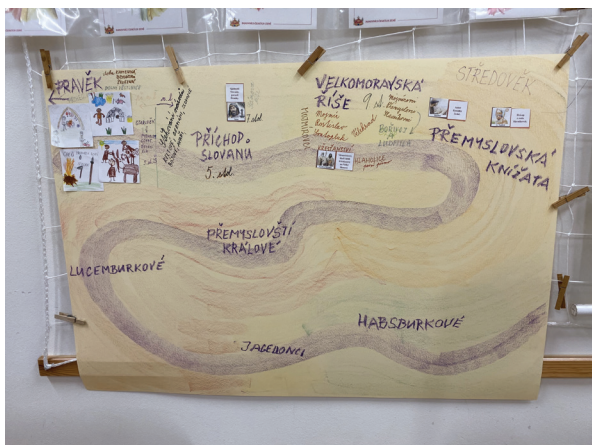
Tip: Do listu nebo květu můžete napsat název a autora knížky (pokud je libovolně zvolená) a nepřímo tak doporučit ostatním knihu k přečtení. Před samotným vylepením děti mohou udělat pro ostatní krátkou prezentaci knihy několika větami a navnadit je tak k jejímu přečtení (samozřejmě bez vyrazení zápletky a celého děje! :))

Tip: Větvím můžete místo jmen dětí přiřadit knížky z povinné četby. Každý, kdo přečte danou knihu, přilepí na větev lístek nebo květ se svým jménem. Bude vidět nejen to, kdo přečetl kterou knihu a plní tak povinnou četbu, ale i která knížka je mezi dětmi nejoblíbenější.

Knížkovník

Dalším skvělým pomocníkem pro sledování učebního pokroku může být i **knížkovník**. Na zeď připevníte velký namalovaný strom nebo keř na baličím papíře (pokud máte možnost, můžete ho samozřejmě namalovat i přímo na zeď, jelikož obrázek stromu bude mít všestranné využití). Na stromě by mělo být tolik větví, kolik je dětí ve třídě (každému bude patřit jedna, ke které napíšete jméno daného žáka). Každé dítě pak na svou větev umísťuje listy nebo květy pokaždé, když přečte knihu (libovolně zvolenou nebo z povinné četby).

Zdroj: ZŠ Nelahozeves

Historická cesta

Mapa učebního pokroku se dá skvěle použít také pro historii. Na velký kus balicího papíru nakreslete cestu, na které vyznačíte všechna historická období, která se chystáte probírat (antika, středověk, jednotliví panovníci apod.). Během probírání jednotlivých období s dětmi do mapy postupně doplňujte informace (letopočty, klíčová slova, důležité události, osobnosti atd.). Mapu můžete doplnit i o vystihující obrázky a mapu tak zpracovat formou jednoduchého komiksu. Historickou cestu tak děti postupně zaplní informacemi a obrázky a pro zapamatování využijí i vizuální učení.

Přílohy

PRACOVNÍ LIST 01 *Lesůlka* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí
Pracovní list: MET24_PL_01_Strom a jeho přátelé (mapa učebního pokroku)

VYBARVI SI POSTUPNĚ PŘÍMĚRNÁ, KTERÁ UŽ UMÍSÍ NAPSAT A PŘECÍST AŽ BUDEŠ ZNÁT VŠECHNA. PŘECÍST SI KOD VŠECHNO ŽIVOČIŠNÝCH PŘÁTELŮ STROMU. PŘÍMĚRNÁ O, W, X A Y NAJDEŠ SKRYTA VE VĚTVÁCH NA KONEC STROMU.

MET24_PL_01_Strom a jeho přátelé (mapa učebního pokroku)

PRACOVNÍ LIST 02 *Lesůlka* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí
Pracovní list: MET24_PL_02_Naše sovy

Někdy se veršky mají odlišný tvar, než se podobají písmenům. Měj v YX Zkou je správně doplnit do věty, která je na následující straně. Jako je věta seřazená podle abecední velikosti. Pamatuj, odlišné sovy mají různou velikost! Přidej také, pokud máš k dispozici obrázky.

V _ R OBECN _
PUŠT _ K OBECN _
S _ C ROUSN _
S _ ĚK OBECN _
KUL _ ŠEK NEJMNĚŠ _

MET24_PL_02_Naše sovy

PRACOVNÍ LIST 03 *Lesůlka* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí
Pracovní list: MET24_PL_03_Fáze měsíce

Průběh se na první stránce, který budeš řídit měsíci. Druhý je se všechny prohlédni. Na druhé stránce máš jeden pracovní list. Někdy si můžeš vybrat a namalovat, někdy si můžeš vybrat a namalovat všechny, pokud máš dostatek času. Pokud máš dostatek času, můžeš si vybrat a namalovat všechny, pokud máš dostatek času.

MET24_PL_03_Fáze měsíce

PLÁN HODINY 01 *Lesůlka* k porozumění.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Česká a jeho svět
METODIKA: Pro třídu, která učí
ROČNÍK: 2. A

VYBARVI SI OBLASTI: Česká a jeho svět
PŘÍRODOVĚDĚ: Zpracování učiva
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: Sociální a personální, komunikativní, a kulturní, občanské, a učební.

TÉMA: Stěhovaví ptáci

CÍLE

- Zná se seznam a vlastnosti čtyř stěhovavých ptáků
- Zná postup přípravy papírových ptáků
- Zná pravidla učebního pokroku a společného učení
- Zná se už některé myšlenky a poznatky

POMŮCKY
pracovní list, glóbus nebo velká mapa, tužka a papír, učebnice literatury, velký kus balicího papíru

PŘÍLOHY
MET24_PH_01_PL_01_Ptačí siluety

MET24_PH_01_Stěhovaví ptáci

PRACOVNÍ LIST 01 *Lesůlka* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí
Plán hodiny: MET24_PH_01_Stěhovaví ptáci
Příloha: MET24_PH_01_PL_01_Ptačí siluety

VLASTNIVA OBECNÁ

MET24_PH_01_PL_01_Ptačí siluety

PLÁN HODINY 02 *Lesůlka* k porozumění.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Matematika a její aplikace
METODIKA: Pro třídu, která učí
ROČNÍK: 3.

VYBARVI SI OBLASTI: Matematika a její aplikace
PŘÍRODOVĚDĚ: Jazyky a abeceda, čísla a násobení, čísla, desetinná čísla, desetinná čísla, násobení
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: Sociální a personální, komunikativní, a kulturní, občanské, a učební.

TÉMA: Matematická túra (celoroční plán)

CÍLE

- Zná všechny čtyři postupy zpracování úlohy
- Zná se pravidla učebního pokroku
- Zná se seznam a význam všech čtyř druhů ptáků

POMŮCKY
velký kus balicího papíru, pastelky nebo tužky, obří papír, kancelářský

PŘÍLOHY
MET24_PH_02_PL_01_Matematická túra (náčrt)
MET24_PH_02_PL_02_Matematická túra (mapa učebního pokroku)

ÚVOD HODINY

NOTICE: POUŽÍVÁNÍ PŘÍRODNÍ MATEMATIKY
Na začátku a konci hodiny matematika je důležitá součástí učiva, což odlišuje učební předmět a jeho obsah od ostatních předmětů. Matematika je součástí učiva, což odlišuje učební předmět a jeho obsah od ostatních předmětů. Matematika je součástí učiva, což odlišuje učební předmět a jeho obsah od ostatních předmětů.

MET24_PH_02_Matematická túra (celoroční plán)

PRACOVNÍ LIST 01 *Lesůlka* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí
Plán hodiny: MET24_PH_02_Matematická túra (celoroční plán)
Pracovní list: MET24_PH_02_PL_01_Matematická túra (náčrt)

VYBARVI SI POSTUPNĚ SVÉ UČEBNÍ POKROKY: Pracovní list a mapu.

MET24_PH_02_PL_01_Matematická túra (náčrt)

PRACOVNÍ LIST 02 *Lesůlka* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Pro třídu, která učí
Plán hodiny: MET24_PH_02_Matematická túra (celoroční plán)
Pracovní list: MET24_PH_02_PL_02_Matematická túra (mapa učebního pokroku)

Všechny je se se seznamem ptáků a abecedy, která je důležitá součástí učiva, což odlišuje učební předmět a jeho obsah od ostatních předmětů. Matematika je součástí učiva, což odlišuje učební předmět a jeho obsah od ostatních předmětů. Matematika je součástí učiva, což odlišuje učební předmět a jeho obsah od ostatních předmětů.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Česká a jeho svět
METODIKA: Pro třídu, která učí
ROČNÍK: 2. A

VYBARVI SI OBLASTI: Česká a jeho svět
PŘÍRODOVĚDĚ: Zpracování učiva
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: Sociální a personální, komunikativní, a kulturní, občanské, a učební.

TÉMA: Stěhovaví ptáci

CÍLE

- Zná se seznam a vlastnosti čtyř stěhovavých ptáků
- Zná postup přípravy papírových ptáků
- Zná pravidla učebního pokroku a společného učení
- Zná se už některé myšlenky a poznatky

POMŮCKY
pracovní list, glóbus nebo velká mapa, tužka a papír, učebnice literatury, velký kus balicího papíru

PŘÍLOHY
MET24_PH_01_PL_01_Ptačí siluety

MET24_PH_02_PL_02_Matematická túra (mapa učebního pokroku)